

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hogyodóvra	4 c
Kélyben káshoz kordva:	
Egész évre	20 kor.
Hogyodóvra	5 c
Vidákra postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hogyodóvra	6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Még jelenik minden nap a hófé és
hanyag utáni napok kivételévelBeszerzési és kiadónál:
Nagyvárad, Apáczna-utca 3.A beszerzési és kiadónál
vagy megfizetésére nem vállalkozik.Hirdetések és hirdetések a
kiadónálban intenzív.

Egyes szám ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD, április 15.

Szövetkezeti gabonaraktárak.

Azok a sikerek, melyeket Poroszországban, Bajorországban, Württembergben, Szászországban, Badenben és Heszzenben a gazdák szövetkezeti gabonaraktárak útján elértek, idejekorán felkeltették a magyar agráriusok figyelmét a szövetkezeti magtárak áldásos voltára.

Csak hogy nálunk, még vagy öt évvel ezelőtt is, olyanok voltak a viszonyok, hogy szövetkezeti magtáraknak államsegéllyel való létesítésére még gondolni sem lehetett. Az agrárpolitikának és a szövetkezeti eszmének előbb polgárjogot kellett szerezni. A mi nagy küzdelem árán végre sikerült.

Az 1898. évi XXIII. t.-cikk megalkotásával ráléptünk a szövetkezeti eszme talajára. Ez a törvény cikk életbe léptette az Orsz. Központi Hitelszövetkezetet, mely első sorban a kisemberek hitelgényeinek ügyét szolgálja s mint ilyen azt a fontos közérdeket szolgálja, mely életre keltette.

Csak hogy ezzel a szövetkezeti ügy nincs kimerítve. Nekünk más irányban is szövetkeznünk kell, hogy érdekeinket megvédhessük. Ezt az irányt a *szövetkezeti gabonaraktárak* ügye van hivatva szolgálni. A ki a dolog mélyére lát, immár elodázhatlannak fogja tartani a közvetítésnek abban az irányban való megrendszabályozását, mely a gazdának biztossá a termelés gyümölcseit és a fogyasztót is megóvjaa a káros kizsákmányolástól. Ez a vezérelv vezette mindazokat, kik szövet-

kezeli magtárak létesítésével siettek a termelő gazdák segítségére.

Az anyagi és erkölcsi sikerek nem is maradtak el. Elhárították az értékesítés terén a nálunk is észlelhető nehézségeket. A keresletnek hozzá férhetővé lett téve a kínálat. Ellensúlyozták az árak leszorítását célzó törekvéseket. Emelték a piacok színvonalát, annak kifogástalan áruval való ellátása útján.

Másodszor arra is rájöttek, hogy a szövetkezeti magtárakkal, ha azoknak megfelelő szervezetet adunk, a gazda üzemi hitelgényeit lehet kielégíteni.

Ezek megfontolásával nem csoda, hogy a magyar gazdák legfőbb érdekképviseletének, a *Magyar Gazdaszövetségnek* kezdettől fogva a szövetkezeti magtárak ügye gondoskodása tárgyát képezte. Ennek a gondoskodásnak támogatására siet az *Orsz. Központi Hitelszövetkezet*, mely, habár szervezete első sorban a hitelgények kielégítésére utalja, nem zárkozik el egyéb természetű szövetkezetek alakításától és támogatásától. Így fogyasztási, raktár, értékesítési stb. szövetkezetek is szépen helyet foglalnak kebelében.

Szövetkezeti raktárt nyolczat létesített, most azonban egyszerre 33 szövetkezettel tárgyal, úgy hogy a közel jövőben mintegy 40—50 szövetkezeti magtár fog az értékesítés szolgálatában működni. A központ annyi tőkével rendelkezik, hogy ennek a számnak megfelelő raktárak forgalmi tőkéjét biztosítja. Együttal hajlandó abban az irányban is működni, hogy az állam építse fel a raktárakat és adja berbe a szövetkezeteknek.

Ezzel egy csapással fellendülne a szö-

vetkezeti raktárak ügye. Mert éppen a raktárak építési költségein mulik a raktárszövetkezeti ügy nagyobb mérvű fellendülése. Az építési költségeket pedig nem előlegezi a hitelszövetkezeti központ.

Mindezek szép és derék törekvések, hogy ezek daczára a Magyar Gazdaszövetség a dolog menetével nincs megelégedve, az onnét van, mert úgy gondolkodik, hogy nem 8, hanem száz és száz szövetkezeti raktárt kell alakítani, hogy azok a fennebb jelzett két irányban áldásos működést fejthessenek ki.

Az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet, amíg más szervezetünk nincs, *folytassa akcióját a szövetkezeti raktárak* létesítésében, de amint üzletkörének természete nem megfelelő a szövetkezeti raktár ügyének állandó ellátására, úgy előre látható, hogy anyagi erői is elégtelenek lesznek a raktárak ellátására. Már pedig akkor feltétlenül új szervezetről kell gondoskodnunk.

Mindezek arra indították a Magyar Gazdaszövetséget, hogy a szövetkezeti raktár ügyét államsegéllyel és megfelelő törvényhozási alkotással a maga egészséges medrébe terelje. Mult évi június hóban értekezletet tartott, mely a gazda ingóhiteles ügyének volt szentelve, mely a szövetkezeti gabonaértékesítés útján nyerjen megoldást. Elfogadta *György Endre*, a kiváló agráriusnak erre vonatkozó határozati javaslatát és a kormányhoz intézett felterjesztésében egy külön központ felállítását sürgette. Ez a központ lenne a pénzzel ellátó és ellenőrző szervezet, mely a warrantokat az O. M. B.-nál leszámítolná. A központ dotációja olyfor-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Róka hajsza.

Írta: Kaczevinszky Andor.

Nincs veszedelmesebb puskás a gymnasztánál, annál veszedelmesebb, minél korábban jelentkezik nála a lövöldözési mánia. Vannak egyes vidékek, a hol igazán ha a melegebb tavaszi napok beköszönének; a falu szélein levő közös pázsiton kis libákat őrző hosszúingos, mezitlábos paraszt gyerekek is van egy bodzafából készült kőcczel megtölthető légpuskája, a melylyel egész nap durrogat úgy annyira, hogy ha valaki ilyen idő tájt a falu szélén elhalad, valóságos búr csatározást visznek véghez a csoportba verődött gyerekek, az ő két végén csepükőcz gömbökkel bedugaszolt bodzafa puskájokkal, a melynek egy finomabb válfaja bazárookban található parafa dugós durrantyú.

A lövészfiak növekedésével lépést tart a fegyver változtatása is.

Első sorban követi a bodzafa puskát a parittyá, a mely a legősibb löszerszámok közé tartozik, melynek két fajtája van, az egyik a két águ fára köthető gummi szállal ellátott apró kővecsek röptetésére alkalmas — a másik len vagy kenderfonásból álló körülbelül 1 méter hosszú szárral ellátott — alul madárfészek alakra fonott nagyobb kővek dobására szolgáló parittyá. Ezek után a különféle alakú hordó abroncs íjjak, zsindelelyből készült Tell Vilmos-féle nyíl-puskák, míg végre befejezést nyer a fegyvernem változat, a lőporral tölthető lyukas kulcsból kezdődő esernyő, bádogg csövek és különféle érc csöveken át egész a flóbert puskáig.

A flóbert rendszeren harmadik gymnasztista tulajdon szokott lenni, melylyel a napnak minden órájában ha szerét teheti, mindenféle mozgó, repülő állatot puffogat, de legnagyobb

kontingenst ad a veréb, a mely ellen okkal ok nélkül irtó háborút rendez.

E fegyver metamorphozison magam is keresztül estem és mint felső gimnazista kaptam először egycsövű sörétes vadászfegyvert. Egy karácsonyi szünetre hazajutván, legjobb puskás cimborám az öreg Mihalkó György közlési erdőőrrel azt hallottam, hogy sok róka tartózkodik a falu közelében levő erdőszéleken. Az öreg ember állítását a szomszédok meg is erősítették, panasolván, hogy sok baromfit elhord a faluból a veresbundás.

Nosza rajta! a szülőimről kirimázkodott szabadság után egycsövű flintámat rendbe hozva, nekiindultam az erdőszélekre égre-földre fogadva, hogy legkésőbb délután egy órára itthon leszek.

Az öreg György rendszeren és egydéli vadászpajtás nem jöhetett velem, mert egy reá nézve sajnos vadászkaland jobblábara bémává tette. Ugyanis az elszaporodott rókák ellen egy nagy

ÖZV. JÜNGLING JÓZSEFNÉ

állandó nagy raktára

varrógép, kerékpár, alkatrész- és felszerelésekben

NAGYVÁRAD, Fő-utca (Bazár-épület).

Nagy választék **acetylén lámpa, lég-tömítő és gummiköpenyben** stb. Szakszerűen berendezett **NAGY JAVÍTÓ MŰHELY.** — Emalírozás, nickelzés és bárminemű javítások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Carbit napi árban!

A legjobb gyártmányu
Rössler és Jauernig Ausztria, Seidl- és Neumann-féle
kerékpárok

vannak állandóan dús raktáron.

Becses pártfogást kérve, vagyok kiváló tisztelettel

207.

ÖZV. JÜNGLING JÓZSEFNÉ.

mán történjék, mint az orsz. közp. hitel-szövetkezeté. Továbbá sürget oly törvényhozási intézkedést, mely a raktárszövetkezetek részére a függő termés és az ingó felszerelésre domicil zálogjogot adna (credit agricole).

Ezen kívánságok teljesülésével remélhető, hogy a raktárszövetkezeti ügy azzá lesz, aminek lennie kell, az értékesítés és az ingó hitel egy megbecsülhetetlen szerve.

Kirschanek Ödön.

Nem kapnak obsitot.

Hogy mi szándéka a magyar kormánynak, arról hirt Bécsből szerzünk minden alkalommal. Onnan kapjuk a hirt, hogy az idén a közös hadsereg nem szabadságolja azokat, akik a tiszteletet kiszolgálták, hanem leszolgáztatja velük teljesen a harmadik évet is. A hadügyi kormány ezt az intézkedést megokolja azzal, hogy katonákra neki szüksége van s mert több utoncztot nem adnak, pótolja a hiányt öreg katonákkal.

A galicziai zsidók betelepülése ellen.

Bezeredy Ferenc volt államtitkár és főispán a galicziai zsidók beözönlését a következő javaslattal óhajtja megakadályozni:

„Módosítandónak találjuk a vallás- és közoktatásügyi miniszterium 1901/1888. számú rendeletét és a zsidók hitközségi ügyeit egységes irányban kívánánk szabályozni. Nincsenek ugyanis a közigazgatási hatóságok elé utalt ügyek között ez időszert bizonytalanabb határok között mozgó ügyek, mint ezek, a az érdekeltek, különösen az illetékesség kérdésében majd arra hivatkoznak, hogy ők »orthodox«, majd meg azt állítják, hogy ők kongresszusi alapon, vagy »statusquo ante« alapon állanak, esetleg »neologok« és mindegyike tiltakozik a közigazgatási hatóságok illetékessége ellen és a hatóságok az időközben elszórtan kibocsátott miniszteri rendelkezések halmazában alig, vagy egyáltalán nem képesek a helyes utat megtalálni.

Altalában az orthodoxok szervezkedését szabályozni kellene, mert ahol ezek szervezkedve vannak, ott van egyidejűleg gyűjtőpontja az idegen nemzetiségű lengyel zsidóknak. Ezek a támpontjai annak, hogy a bevándorlott zsidó

rögtön kap foglalkozást, fizetést, egzisztenciát és itt hazátlanul az idegen nemzetiségek külön-állását istápolva él és boldogul.

Ma az idegen zsidó bajon és állítólag el-megy a hitfelekezeti irodába, s ott, hogy a hatóságnál meg tudja mondani miből él, a hitfelekezet összead pro forma bizonyos pénzösszeget és azt mutatja ki az idegen zsidó megélhetési alapjául csak azért, hogy a közigazgatási hatóság keze vele szemben meg legyen kötve. E bajon az új honossági törvénnyel lehetne segíteni olyképp, hogy kimondatnék ott, hogy idegen zsidó magyarországi hitfelekezetbe be nem léphet, míg Magyarországon magyar honosságot és községi illetőséget nem szerez.

Hírek a Balkánról.

Nap-napután komolyabbá teszik a maczedón izgatások a balkáni állapotokat. Most már Szerbiára is átcsapott a forrongás s úgy látszik, a megbízott nagyhatalmak közbelépése elkerülhetetlen. A legújabb balkáni híreink a következők:

Konstantinápoly, ápr. 14. Pénteken, 10-én, a monasztiri vilajet kasztoriai kerületében lévő Szmerdes községben egy redif-csapat megütközött egy 75 főnyi bolgár bandával, amelyet öt vezér, köztük Szaráfov vezelt. A bandának sikerült éjjel a környék bolgár lakosságának segítségével elmenekülnie. Török részről elesett 4, megsebesült 3 ember. Mint-hogy a portát bizalmasan értesítették, hogy a macedón bizottságok görög husvétra Macedónia különböző pontjain felkelést, merényletet vagy tüntetést terveznek, megfelelő katonai óvintézkedéseket tett és megkérte a bolgár exarkát, figyelmeztesse a lakosságot, hogy ne hallgasson a macedón bizottságokra.

Konstantinápoly, április 14. A külügyminiszter Gruics szerb követ felszólalására azt válaszolta, hogy a szerb határnak albán részről való megtámadásától nem kell tartani. Az albánokat a macedón bizottságok működése felizgatta ugyan, de van rá remény, hogy a tett intézkedések következtében nemsokára helyreáll a rend.

Konstantinápoly, ápr. 14. Lamsdorff gróf orosz külügyminiszter azt táviratozta Szinovej orosz nagykövetnek, hogy Miklós csár arra a táviratra, a mely Scserbina halálát jelentette, sajátkezűleg a következő szavakat

írta: »Scserbina kötelességei teljesítésében nemes hősként halt meg.« Scserbina gyilkosát halálra ítélték. Az ítéletet hivatalosan még nem közölték az orosz nagykövetséggel.

Csendőrtisztek szaporítása.

A csendőrparancsnokságok szaporításáról szóló törvény pár héttel ezelőtt szentesítést nyert.

Ennek az új törvénynek alapján három új csendőrkerületi parancsnokságot kellene felállítani. Most azonban, hogy a végrehajtás ideje elérkezett, vették észre, hogy a felállítást el kell halasztani, mert *nincs elegendő számú csendőrlégénység.* Ha tehát nincs kinek parancsolni, akkor felesleges a parancsnokság is. Ez volna a rendes következtetés. Amde más-kép gondolkodnak a belügy- és honvédelem-ügyi minisztériumokban. Ugy fogják fel a dolgot, hogy ha már megvan a törvény, végre is kell azt hajtani, akár van rá szükség, akár nincs; legyen jó vagy rossz. Ha nincs is elegendő csendőr, aki a közbiztonsági szolgálatot teljesítse, legalább emelni fogják a csendőrtisztek számát, akik aztán parancsolhatnak, ha lesz kinek.

A statisztikai adatok szerint közbiztonsági állapotunk az 1890. évben volt a legjobb. Ebben az időben a magyar és horvát-szlavon országok területén működött csendőrség száma a következő volt: tábornok 1, ezredes 3, al-ezredes 4, őrnagy 6, I. oszt. százados 24, II. oszt. százados 10, főhadnagy 45, hadnagy 44, altiszt és csendőr 6485.

Tíz évvel később, vagyis 1900-ban a csendőrtisztek száma már 82-vel emelkedett, a légénységi létszám azonban, dacára, hogy az őrsök állományát szaporították, megfogyott annyira, hogy egy-egy őrsön, hol hat csendőrnek kellett volna lennie, három vagy négy maradt.

Ilyen arányban emelkedett a tiszti létszám az utóbbi időkhöz is és hasonló arányban fogyott a csendőrök száma. És ennek a helyzetnek az az oka, hogy míg a tiszti állások szaporítására sokat költenek, a légénység létszámának emelésére nincs pénz.

Ma már úgy vagyunk, hogy egy-egy őrsön alig van két-három csendőr, ezek is elcsigázva, elkedvetlenedve lézengenek. Ne csoda tehát, ha közbiztonsági állapotunk napról-napra rosszabbodik.

Mindezek dacára senkisémm gondol arra, hogy a légénység zsoldjának emelésével és egyéb kedvezményekkel a csendőrlégénység és az altisztek szaporítására kellene törekedni; hiszen ezek végzik a közbiztonsági szolgálatot; hanem ehelyett az újabb parancsnokságok felállításával ismét a tiszti létszámot fogják emelni huszonnégy tiszttel.

Mi szükség van a tiszti létszámnak ez újabb emelésére? Erre a kérdésre legjobban megfelel ismét a statisztika.

Az 1902. évben a magyar korona területén 220 csendőrtiszt működött, ugyanakkor az egész osztrák területen Galiciát is beleszámítva csak 142 csendőrtiszt volt, tehát 78 tiszttel kevesebb, de a csendőrség altiszti és légénységi létszáma Ausztriában teljes volt.

Hogy pedig a közbiztonsági állapotok az osztrák területen ma sokkal jobbak, mint nálunk, azt feleslegesnek tartjuk bizonyítani, s mindezek dacára az osztrák csendőrség kevesebb költségbe kerül, mint a mi csendőrségünk, amit a költségvetésekből bárki megláthat.

Mindezekből világosan kitűnik, hogy jó közbiztonsági állapotot csak a csendőrlégénység szaporításával lehet elérni és mégis ismét a csendőrtisztek számát emelik, holott ezek a közbiztonsági szolgálatot egyáltalán nem teljesítik.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva mind a vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-6 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

vas tört tett ki — de a havazás folytán a törőly nagy rétegű hó alá került, hogy hosszas keresés után ő maga lépett bele a nagy erős csapó vas törbe és bizony furcsán jár, ha arra vetődő famunkások, kik az ordításra jöttek elő, feszülő rudakkal ki nem szabadítják.

Tehát magam indultam el. Gyönyörű téli nap volt, Karácsony szombatja. Fehér hólepel borította az egész vidéket. Tiszta kék égről ragyogón sütött le a nap. Kettőzött lépéssel igyekeztem be az erdő sűrűjébe a rókatanya felé — a mely ősidőkben használt beomlott pinczeszakadékokban volt. Nyolczszögletű »Gráner« csövű flintámat erősen szorongatva, megfeszített figyelemmel vigyáztam mindenfelé, midőn egyszer — oh Dánia! — a cserje mellől egy vörös bundás lépkedett elő, mivel észrevett, arczomhoz kaptam egycsovű fegyveremet, lőttem. Lövés után örömmel látom, hogy a róka megrogyott, fordulásban hátuljába kapta a lövést; nagy hatvan lépésre lehetett tőlem. Utczui hajrá! szaladtam a zsákmány után. De róka koma lábára kapott s bár biczekelve, de mégis ment. Akkoriban még a hátultöltő fegyver magas uraságok tulajdona lehetett.

Még elöltöltő fegyveremet megtölthettem, — bár szaladva töltöttem — a róka nagy tért nyert — és bár a havon a vérnyomok biztattak és mihelyt a töltéssel készen voltam,

azonnal lőttem jó öreg göbecscsel — de az én rókám ballagott tovább.

Igy kergetőztünk hegyen-völgyön lihegve, a fáradtságtól lőni igen bizonytalan, ennek tudható be, hogy a róka dacára a több lővésnek — mindig nagyobb távolságot szerezhetett, végre nagy keservemre az esti szürkület homályában örökre eltűnt! . . .

Lázás állapotomból a völgyben levő harangszóra eszméltem föl azon szomorú valószínűságra, hogy a negyedik falu erdején túl vagyok és a honnét a harangszó hallik, az a falu a szomszéd vármegyében fekszik! . . .

A mindjobban sötétedő időben ónszürke köd ereszkedett a tájakra. Nagy megerőltetésbe került, míg a helyes irányban vissza tudtam indulni. Kifáradva, éhség által gyötörtetve utam egy szőlőhegyen vezetett keresztül, a hol egy kunyhó mellett a hóból kiálló — talán még a nyulak által is lenézve ott hagyott káposzta torzsát vágtam ki és ezzel csillapítottam éhségemet.

Megtépett ruházattal, összeszurkált kezekkel, elcsigázva akkor érkeztem haza, a midőn az éjtéli misére beharangoztak.

Hogy otthon mi várt, arról nem is beszéllek. De ebből kifolyólag igen megharagudtam a rókára és haragszom rá ma is! — huszonhét év múltán! . . .

UJDONSAGOK.

Kubelik hangversenye Wolafka püspöknél.

Kubelik János, a cseh származású hegedűkirály, a husvétii ünnepeket Széll Farkas táblabíró családjánál Debreczenben töltötte. Ezalatt az idő alatt megismerkedett Wolafka püspökkel, s a megnyerő modoru püspök annyira lebilincselte a világhírű művészt, hogy az tisztelőnek jelölt husvét napján Wolafkánál hangversenyt adott.

Az ebéddel kapcsolatos hangversenyen a püspök rokonain kívül csak a művész menyasszonya és annak szülei voltak jelen. Asztal közben Wolafka dr. poharat emelt a hegedűkirályra, a ki habár dicsőséggel bejárta a nagyvilágot, mégis egy magyar nő oldalán találta meg dicsősége mellett boldogságát. A toaszt hatása alatt Kubelik könnyezve borult a püspök nyakába és többször megcsókolták egymást.

Asztalbontás után Kubelik elővette vagyont érő hegedűjét és hiv barátja Schwábe János zongorakísérete mellett a zeneirodalom legremekesebb termékei közül 8 darabot adott elő. Előbb szóló játszott: Schubert — Ave Máriáját, Chopin — Nocturnejét, Bazzini — Tündértánczát, Paganini — Non piu maestóját.

Azután kedve támadt a hegedűvirtuóznak menyasszonyával együtt játszani. Hamarosan előkerítették Széll Mariánn hegedűjét és Saint-Saens — Le Cygnejét, valamint Godard — Berceusét most már duettben játszották. A hegedűkirályt szép menyasszonya oldalán játszani látni kedves látvány volt. A lelkesültség az előadás alatt számról-számra fokozódott, tetőfokát mégis akkor érte el, midőn Kubelik Sarasate — Czigány ábrándjából »Csak egy kis leány van e világon« játszott, szemeit boldogan legeltetve menyasszonyán.

A műsor utolsó száma H. V. Ernst — Letzte Roseja volt. Ezt a darabot Kubelik a szerző özvegyétől kapta ajándékba, még csak kézirat és most adta elő először. Nehézség dolgában dupla flageolet- és pizzicatóival felül múlja Paganini műveit.

A hangverseny végével Wolafka Kubelik lakására hajtattott és meleg szavakkal megköszönte neki a páratlan műveltséget és kitűntetést.

Kubelik privátim még csak a pápának és a királyoknak hangversenyzett.

TAJEKOZTATO.

Apr. 18. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

April 19. A biharmegyei négyület közgyűlése d. u. 4 órakor.

April 19. A tisztviselők Otthonának közgyűlése d. u. 4 órakor.

Május 3. Gőzgépezélok és kazánfűtők vizsgálata az Adria malomban d. e. 9 órakor.

* A katolikus szabad liceum zárünnepélyére a jegyek oly nagy kelendőségnek örvendenek, hogy a tegnapi a Tiszántul kiadóhivatalának átadott jegyek száma alatta maradt a keresletnek s a tegnapi nap folyamán többet nem kaptak jegyet. A rendezőség ez uton értesíti a közönséget, hogy ezentul a kiadóhivatalban elegendő számú jegy lesz mindaddig, a míg az összes kibocsátható jegyek el nem kelnek. Tekintettel a rendkívüli érdeklődésre, felkéri a rendezőség a közönséget, sziveskedjék a jegyeket, a főleg az ülőhelyeket minél előbb kiváltani, nehogy az érdeklődők esetleg nem óhajuknak megfelelő jegyeket kapjanak.

Mint eddig, jegyek az előadás napjának délutánjáig előre válthatók a Tiszántul kiadóhivatalában. Ülőhely és karzat 1 korona, állóhely 60 fillér.

* A pápa iskolakönyve. Jubileumának örömtünnepe alkalmából tömérdek ajándékot kapott a világ minden részéből XIII. Leó pápa. Az ajándékozók között vannak lejedelmek, az ajándék között kincset érők, de a legnagyobb örömet, mint Rómából jelentik, nem a legértékesebbek okozták a pápának, hanem egy pár nem is valami diszes kötött iskolakönyv. Vergiliusnak egy 1800-ban nyomott iskolai kiadása és Cicero beszédeinek egy hasonló kiadása gyűjteménye. A ki ezekkel a pápának igen nagy örömet okozott: Grossi-Guarda gróf szenvedelmes könyvgyűjtő, nagyon ismert ember arról, hogy folyton az antikváriusok rakatárát bujja. Így akadt erre a két könyvre is és megvette őket, mert mindeniken rajta állt, hogy: Gioachino Pecci (Pecci Joakim) tulajdona, ez előtt pedig Pecci József volt a gazdájuk, Pecci Joakimból azután pápa lett, akit most XIII. Leó néven ünnepel a keresztény világ. Gyermekevei, diáksága korának kedves emlékeit hozzák vissza ezek a könyvek: nem csoda, hogy nagyon megörült nekik.

* A villamos vasut és a város. A villamos vasut részére szolgáltatandó villamos hajtóerőre még mindig nincsen meg az egyezés Nagyvárad városa és a közuti vasut részvénytársaság között. A városi tanács abban állapodott meg, hogy 12, továbbá 10 és 8 fillér összegekért adja a villamos áram kilowattját a vasut részére. Azonban ezek az egységárak aggodalmat okoztak a világítási bizottság és a tanács több tagjánál, mert attól félnek, hogy ilyen árak mellett a város ráfizet az üzletre, s a város hosszú évtizedekre olyan óriási terhet vesz a nyakába, amelyet alig heverhet ki. Éppen ez okból felkérte a polgármester Hoor Mór egy. tanárt, a Ganz-czég igazgatóját, hogy a kérdést tanulmányozza s véleményt mondjon, amelyből kellő tájékozást merithessen a tanács és a törvényhatóság. Hoor Mór tegnap megküldötte terjedelmes tanulmányát, A memorandumban nagy szaktudással, pontos számítások alapján nyilatkozik a kiváló szakférfi. A városházán még nem hozták nyilvánosságra a memorandumot, azonban ugy halljuk, hogy az nem tartalmaz megnyugtató adatokat Nagyvárad városára nézve s igazolni látszik azok aggodalmát, akik kevésnek tartják a világítási bizottság és a tanács által megszabott áramárakat. Hoor Mór ugyanis azt a véleményét állapítja meg tanulmányai és számításai alapján az egységárakra nézve, miszerint *félig-meddig helyes kezeléssel kizártnak látszik, hogy a város ráfizessen a vasut részére szállítandó villamos áramnál.* Ez éppen alkalmas arra, hogy még azokat is aggodalommal töltse el, a kik eddig helyeselték az egységárakat.

* Megfelebbezett közgyűlési határozat. A legutóbbi városi közgyűlésen Nagyvárad város új székházának butorzatát Tarsoly és Széles asztalosoknak adták ki elkészítés végett, az egységárakért. Ezen határozat ellen a legelőnyösebb ajánlattevő: Tóth József utóda Luczek József asztalos felebbezést adott be, amelyet a tanács, a kellőleg indokolt közgyűlési határozattal együtt terjeszt fel a belügyminiszterhez.

* Diszes esküvő. Koritsanszky Gábor Károly honvéd főhadnagy tegnap tartotta egybekelését Czeglédy Anna Máriával, Czeglédy Sándor tekintélyes nagyvárad polgár kedves, szép leányával. Molnár Lajos gyógyszerész és Tomsek Ferencz ügyvéd voltak a tanúk s előkelő, diszes közönség jelent meg az esküvőn. Az esketés után a menyasszony örömszüllőinek házában gazdag nászlakoma volt.

* A rendőrségi épület katonai czélokra. Tudvalevőleg az új városi székházban nyer elhelyezést a Kossuth-utczán elhelyezett rendőrség is és így az ódon rendőrségi lakotanya üresen marad. Mint értesültünk, a rendőrség épületét a katonai kincstár óhajtja bérbevenni katonai törvénykezési czélokra. Tegnap délelőtt két közös hadseregbeli tiszt járt a rendőrségen, egy műszaki csapatbeli százados Temesvárról egy helybeli 37-es főhadnagy kíséretében. A tiszttek behatóan megszemlélték a rendőrségi lakotanya egész épületét, mert mint mondják a kincstár az épületét katonai törvénykezési czélokra óhajtja felhasználni. A küldötteket, kik Papolczy tb. főkapitánytól kértek engedélyt az épület megszemlélésére, Pataky fogalmazó kaulauzolta szobáról szobára. Az épület utczai homlokzatán levő helyiségeket alkalmasoknak találták, azonban a többi helyiségekre megjegyezték, hogy azokon tetemes átalakítást kel eszközölni.

* Anyakönyvvezetői kinevezés. A belügyminiszter Biharvármegyében a siteri anyakönyvi kerületbe Csóka György népiskolai tanítót anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta.

* A hazai ipar védelmére. Nagyvárad városa az író- és irodaszerek szállítását Helyfi László nagyvárad papirkereskedőnek, mint legelőnyösebb ajánlattevőnek adta ki. A város törvényhatósági bizottságának ezen határozatát a Csathó és társa czég megfelebbezte. A miniszter azonban a felebbezés elutasításával a közgyűlési határozatot jóváhagyta. Kiköti azonban a miniszter, hogy Helyfi László csak magyar gyártmányú író- és irodaszereket szállíthat. Ha olyan dolgokat kell szállítani, amelyeket beföldön nem készítenek, erre a tanács engedélyt kell kikérnie. Viszont a tanács ilyen esetekben a magy. kereskedelmi muzeumtól köteles hiteles adatot szerezni arról, hogy a kérdéses tárgyat a hazában nem gyártják. Ezáltal akarja a miniszter a hazai ipar részére biztosítani a szállítást.

* Április 11-ike az iskolákban. A kultuszminiszter egyik 1897-ben kelt rendeletében utasította az iskolai hatóságokat, hogy április 11-ét, mint az 1848-ik évi törvények szentesítésének évforduló napját minden esztendőben megünnepeljék, ha pedig ez a nap szünetre esnék, az iskolába feljövétel első napja ezen ünnepségnek szentelendő, s e napra szünet adandó. Az idén ez a helyzet állott elő, s az újvárosi fiúiskola ezért tegnap d. e. tartotta meg április 11-ének az évfordulóját. Az ünnepélyen Vaday József igazgató tartott beszédet, a növendékek pedig énekeltek és szavaltak.

* Veszett kutya garázdálkodása. Nagy ijedelmet okozott tegnap Schenker Mihály Volfi erdőnél lakó földbirtokos egyik kutyája, mely Fugyi-Vásárhely felől veszett állapotban tért haza kóborlásából. A veszett állat a tanyabeli összes kutyákat összemarta és azután megszökött. Schenker mig alkalmazottai az ebet üldözték, az összes megmárt kutyákat agyonlőtte. A veszett kutya embert nem harapott meg. Ebből kifolyólag a rendőrség 40 napos szigorú ebzárlatot rendelt el, a gypmes-tert pedig utasította, hogy mátol kezdődőleg az utczán pórász és szájkosár nélkül található ebeket fogdossa össze és irtsa ki.

* Emebeteg pinczér. Egy jobb sorsra érdemes, szorgalmas ember szerencsétlenségéről értesültünk. Tegnap délelőtt Papolczy főkapitány helyetteséhez beállított Kriván Illés helyi illetőségű pinczér, ki legutóbb a Sauer és Dolgosféle vendéglőben volt alkalmazva és maga ellen vizsgálatot, butoraira pedig hatóságai zárlatot kért. Izgatott viselkedéséből látszott, hogy

nem teljesen beszámítható állapotban van, mindamelllett nem látszott közveszélyesnek és csakhamar eltávozott. A délutáni órákban azonban arról értesült a rendőrség, hogy Kriván, a ki különben nős ember, s felesége várandós, megzavarodott és hiányos öltözetben az iklódi major körüli földeken jár-ke. A szerencsétlen ember, aki nagyon szorgalmas és józan életű volt, a pinczér-egyesület tagsági díjainak beszedésével volt megbízva. A szerencsétlen embert a rendőrség kézrekerítette és a kórházba szállította.

* Elitelték a hamis borért. Ezelőtt körülbelül egy fél évvel nagy port vert fel Fülöp Izsák kispercetes-utcai szatócs uzsoráskodása, aki a környék szegény lakosságát a legkíméletlenebbül szípolozta. A nagyváradi Berele Hájrról kiderült, hogy hamis bort mért. A budapesti vegyvizsgáló állomás megállapította, hogy a bora vízzel volt keverve. Daczára a figyelemzetetésnek, a bor egyrészt elmérte. A rendőrség hamis bor forgalomba hozataláért Fülöp Izsákot 200 korona büntetésre ítélte; azonkívül az elmért bor ára fejében 55 koronát tartozik fizetni a városi szegények javára. Felebbezés folytán a dolog a városi tanács elé került, de a felebbezésnek nem lett haszna, mert az I. fokú ítéletet a tanács helyben hagyta.

x **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak, létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Ödön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a »Sétatéri« vagy a »Margitszigeti« fűmagkeveréket. Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétatereire részére. 158.

x Tisztelettel hívjuk fel az olvasó közönség szíves figyelmét Mezey Dezső műlakatos és toronyórás lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x **Mindenkinek** saját érdekében ajánljuk, hogy tekintszen szét az újonnan megnagyobbított Amerikai áruházban, Fő-utca (Bazár-épület), a hol most remek nagy rőfös raktár lett berendezve s annak kirakatai figyelmet érdemel.

x Felhívjuk olvasóink figyelmét Sanow Leo exporteur lapunk mai számában levő hirdetésére, melyben igen olcsó áron vannak ajánlva a közönségnek gyapjuszövetek, vásznak, zsebkendők stb. cikkek.

EGYESÜLETEK.

Az izraelita szent-egylet közgyűlését a »Zöldfa« disztermében tegnap délután 3 órakor tartotta meg. A közgyűlést Steiner Benjámint elnök nyitotta meg, utalva az új kórház szükségességére, az egyesületi tagokat anyagi támogatásra felkérte, minek máris fényes eredménye lett, mert nyomban körülbelül 15,000 koronát ajánlottak fel adományok czimén. Utána Löwenstein Zsigmond tiszteletbeli titkár olvasta fel évi jelentését. Zaker József ellenőr beszámolt az anyagi viszonyokról. Majd a tisztújítás következett, mely egyhangulag történt meg.

Igazságszolgáltatás.

Halász Lajos ügye a kir. tábla előtt.

— Nyolcz hónap helyett hat hét. —

Halász Lajos ezelőtt pár évvel a kolozsvári Friss Ujságban »Bartha az erkölcsbíró« czimén cikket írt, amelyben súlyosan sértő kifejezésekkel támadta Bartha egyéni becsületét. Két évi huza-vona után a múlt év december 30-án a kolozsvári kir. törvényszék

Halász Lajost rágalmazás és becsületsértésért 8 havi fogházra, 800 korona fő- és 200 korona mellékbüntetésre, valamint 1200 korona költség megfizetésére ítélte.

Felebbezés folytán tegnap tárgyalta az ügyet a kolozsvári ítélő tábla. A vádhatóságot a kir. főügyész képviselte, míg a védelmet ezuttal is dr. Dési Géza nagyváradi ügyvéd terjesztette elő. Halász Lajos személyesen is jelen volt.

A kir. Itélőtábla a büntetést leszállította s Halász Lajost 6 havi fogházra, 200 korona pénz büntetésre és a költségek megfizetésére ítélte.

A főügyész és Halász Lajos megnyugodtak az ítéletben s így az jogerős.

Gondatlanság.

A Hollód és Kötegyán közötti vasut fekete-tóti szárnyvonalán a múlt év őszén, az iparvasut kezelőinek gondatlansága egy ember életébe került.

A fekete-tóti kavicsbányából 26 rakott kocsi tolattak az állami pályatest felé. A mozdony hátulról taszította a vonatot, s így először az első kocsi került a váltóra, a hol a szerencsétlenség történt. A váltónál a kocsi kizökkent és Stern Sándor fékező kiesett fülkéjéből s a rázubanó két köbméternyi kavics alatt a zuzódások következtében meghalt. A nyomban megejtett vizsgálatkor a gondatlanság gyanúja a pályáőr ebben irányult, mert a szerencsétlenség okául a helytelen váltó állítást tekintették. Ez alapon meg is indult a büntető eljárás a váltóőr ellen, de az ügy letárgyalása folyamán beigazolódott, hogy őt mulasztás nem terheli. Tanuk bizonyították, hogy az őr kötelességét teljesítette, de a rozoga váltó a szállítmány terhe alatt kimozdult s így a szerencsétlenségnek a váltó rozogása volt oka.

A tárgyalás folyamán előadta az őr, hogy ő a kavicsbánya mérnökének: Hámos Lipótnak több ízben jelentette, hogy a váltót javítani kellene, mert esetleg kisiklás történhetik, a már szerkezetiileg is primitív vontató váltónál. A mérnök azonban nem vette figyelembe e jelentéseket s nem is javított a váltón.

Ezek alapján a kir. ügyészség a váltóőrrel szemben elejtette a vádat, s vádat emelt gondatlanságból okozott emberölés miatt Hámos Lipót mérnök ellen.

Ez ügyben tegnap volt a főtárgyalás a törvényszék büntető tanácsa előtt. A tanácsban Millye Gyula kir. táblabíró elnökölt. A vádat Lázár Márton alügyész képviselte.

Hámos Lipót szakszerűen magyarázgatta, hogy őt felelősség nem terhelheti, mert a helyszíni szemle alkalmával felvett jegyzőkönyvben foglaltak világosan leírják, hogy a váltó a szerencsétlenség után is használható volt.

Az ügyben számos tanut hallgattak ki. Mint szakértőket kihallgatták Bozóky Béla főmérnököt, a ki szakszerű felvilágosítást adott a váltó szerkezetéről, s a szerencsétlenség lehetőségeiről. Véleménye szerint a körülményeket összevetve inkább a helytelen váltóállítás okozhatta.

Smazsenka Ernőt szintén mint szakértőt hallgatta ki a bíróság.

A vád és védelem meghallgatása után az esti órákban került ítéletre a sor.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR

Csütörtök: Svihákok.
Péntek: Kaméliás hölgy.
Szombat: Katalin.
Vasárnap délután: Ejjel az erdőn, este: Ocskay brigadéros.

Kis szökevény.

A népszerű operett megtöltötte a színház legfelső és legzsalsó helyeit olyan nézőkkel,

kik 1—2 hatosért legalább alaposan akarnak élvezni s a darabot kétszer kívánják hallani. Így vonult be az ujrázások végnélküli sorozata, a vasárnap előadások elretentő különlegessége tegnap egy hétköznapi estére.

Egyébként sem maradt az előadás sokban hétköznapi. **Haller Irma** (Gray Vinnifrad) határozottan kiváló szubretnek bizonyult. Hangja nem nagy, de kellemes s a mi fő: ismeri a határait Haller Irma maga is s nem feszíti a határokon túl. Ehhez járul azonfelül kitűnő eleven játék, kifogyhatlan jókedv, szép színpadias külső s igen sikkes táncz. Mi kell még más egy szubretnek? Csak taps és ujrázások — s ebben tegnap nem is volt hiány.

Nem volt hétköznapi az a tüntetés sem, melyet tisztelői **Agnelli Irénnek** rendeztek. A bájos kis művész nő hamarosan nagy hódítást tehetett érdekes baba-arczával inkább, mint meglehetősen piczike hangjával, mert feltűnően ünnepltek; az ünneplés egy részére leginkább élénk játékaival szolgálhatott rá.

Igazán elegáns, szinte kihívóan elegáns a **Parlagi Kornélia** megjelenése. Csupa tűz, csupa temperamentum, aki ezzel képes pótolni hangja gyöngeségét és aránylag kis terjedelmét. Gyönyörűen tánczol, s akkor is, a legnehezebb és legszabályosabb táncfigurákba is tud eredeti vonást önteni. Par excellence tánczos nő, a legjavából.

Sziklai nem valami fényes hanggal, de ragyogó jókedvvel játszott (Tamarind). Eredeti ötletekkel azonban ne igen igyekezék feltűnő, épp úgy, mint a rendező (Somogyi) se sződjön máskor olyan eredeti ötleteket a Kis szökevénybe, mint a III. felvonásban. Nagyon hétköznapi dolog volt az az izléstelen kergetőzés.

Nem volt ellenben hétköznapi az a hallatlanul merészen hamis ének, melylyel **Horváth Kálmán** többi, különben nem rossz énekszámait hatását mindjárt az I. felvonás végén utólag és előre lerontotta.

Dr. K. A.

A szinügyi bizottság ülése. A szinügyi bizottság alantirt t. tagjait felkérem, hogy f. hó hó 16-án, csütörtökön délután 3 órakor a városbáz nagytermében tartandó bizottsági ülésen megjelenni sziveskedjenek. Nagyváradi. 1903. április 15. Elnök megbízásából a biz. jegyző. Tárgy: Az április hó második felére szóló műsortervezet bemutatása.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 204.

Bérlet 172 sz.

Ma csütörtökön, 1903. április 16-án:

Svihákok.

Operette.

HELYARAK: Nagypáholy 7 kr., földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászek, 1 frt. Erkélyülés 1-6 sor 60 kr., középső 2-ik sor 50 kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap pénteken, április 17-én:

Kaméliás hölgy.

Operette.

NYILTTÉR.

Uj női-kalap Salon.

A n. é. közönség szives tudomására hozom, miszerint egy uj

női-kalap divattermet

nyitottam, ahol minden rendű női kalapok nagy választékban kaphatók.

MANNO IRÉN

női kalap divatterme Szalárdi- (rég Postai)-utca 15/358. számú háznál 237.

Olcsó ezüst-bevásárlás!!

119

A m. kir. fémjelző hivatal által fémjelzett 13 próbás *ezüst evőkészletek* 5%, *gyertyatartók* és *girandolok* 6% krajczár grammja

DEUTSCH SIMON

ékszerésznél

Nagyvárad, Bémer-tér.

Már mindenki tudja,
hogyan a LEGJOBB

beszélőgépek csak is

Ifj. Sonnenfeld József

cégnél kaphatók

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 1. szám.

Előnyös részletfizetési feltételek! 203

Ujdonság! Kemény öntésű hengerek melyeknek tartóssága felülmúlhatatlan, továbbá EREDETI AMERIKAI FELVÉTELEK!

! Barmelyik kívánt ének vagy zenedarab kapható!

IRODALOM.

Füssy Tamás meghalt. A magyar tanügy és a katolikus irodalom egy lelkes és veterán munkása hunyt el tegnap: Füssy Tamás, a jeles író, a benzésrend országosan ismert tagja. A boldogult szép munkakört töltött be hosszú pályáján és rendtársai épp a napokban jelölték a bakonybéli apátságra és bizonyára a kinevezés sem késett volna soká.

Füssy Tamás született Zimonyban 1825 április 11-én. Elemi iskoláit Ujvidéken, a gimnáziumot pedig Baján végezte. 1841-ben Pápán gimnáziumi tanár, öt év múltán pedig igazgató lett. 1864-ben a Szent István-Társulat választotta meg igazgatójává, mely idő óta állandóan Budapesten lakott. Irodalmi működését már növendékkorában kezdte meg. Önálló művei: Egyetemes földrajz, mely két kiadást ért. Két tantársával Pápán az Ifjúsági Plutarch-ot szerkesztette. Emich kiadásában megjelent Szün-órák című műve négy kötetben. Vaszary Kossal, a mostani hercegprímással együtt irt Világtörténelmet (felső gimnáziumi használatra) 3 kötetben. Átdolgozta s a magyar iskolák szükségletéhez alkalmazta Velter kisebb világtörténelmét, mely eddig két kiadást ért, lefordított továbbá Schmidt Kristóf ifjúsági irataiból 16 kötetet. Szerkesztette a Katolikus Néplapot és a Katolikus Lelkipásztort. Megírta VII. Pius, IX. Pius és XIII. Lóó életrajzát. Halála általános részvétet kelt nemcsak rendtársai, hanem a magyar tanügy és irodalom barátai közt is.

A francia társalgási nyelv kézikönyve. Ed. Coursier és P. Banderet „Manuel de la conversation française et allemande” cz. munkájának 27. kiadása után átdolgozta és bővítette dr. Kovács S. János. Hetedik kiadásban jelent meg immár ez a valóban hűzágóttól munka. Minket magyarokat nemcsak földrajzilag, hanem a szellemi érintkezés terén is annyira elszigetel a francziáktól a német világ, hogy a francziákkal való érintkezés módját vajmi kevesen tanulhatják meg közvetlen uton. Német szóval — sajnos — mindennap találkozunk, francziával alig alig. Közvetítőre van tehát szükség, hogy megértsük a két szellemnek különbözőségeit s francia földre kerülve, tudjuk a magyar gondolatot francziásan kifejezni. Erre a célra pedig ez idő szerint legalkalmasabb közvetítő a dr. Kovács S. János, a nagyváradi felső kereskedelmi tanintézet tudós igazgatója által átdolgozott kitűnő Coursier-féle társalgókönyv.

A munka mind a két nyelv jellemző tulajdonságainak legalaposabb ismeretén alapul. Nem a többi társalgókönyv megszokott Ollendorff-féle szalmátrágó kérdéseit és feleleteit: Fényesek az őm eszmái? Az én eszmáim nem fényesek, de a polgármester eszmái fényesek — stb. v. ite át, hanem minden egyes mondatba igyekezett valami francia vagy magyar nyelvi sajátóságot beszélni, úgy hogy a mondatok megismerésével nem egy üres frázist, hanem a franczi nyelv szellemének egy darabját sajátíthatja az olvasó. Ez a kitűnő összeválogatás, a magyaros fordulatok, a francziáknak pompás magyar átültetése s viszont a magyar szólásoknak épp oly ügyes francia fordítása nagy díszet-re válik dr. Kovács S. Jánosnak s művét az e nemű magyar munkák legjobbjává teszi. A kötet a közhelyes élet leghasználatosabb szavait is összefoglalva közli azonfelül a szellemi érték mellett külső igen díszes kiállítás (a Franklin-társulat a kiadó!) is egyikevé fogja tenni új kiadásában is a legel-terjedtebb és leghasznosabb munkáknak.

TAVIRATOK.

A pápa jubileuma.

Trieszt, április 15. A Goldoni-színházban tegnap este nagy fényvel ünnepelték meg a pápa jubileumát. Az ünnepi beszédet Saccardo velencei ügyvéd mondotta. A pápának hódoló táviratot küldtek. (M. T. I.)

Csávolszky kilépése a függetlenségi pártból.

Budapest, április 15. (Saj. tud. táv.) Az országos függetlenségi párt Kossuth Ferencz elnöklésével értekezletet tartott, melyen 26 képviselő volt jelen. *Justh*

és Komjáthy távolléte feltűnést keltett. *Kossuth* Ferencz kijelenti, hogy a párt április 3-iki határozatának dispositív részét benyújtják a Házba.

Bakonyi Samu a határozat világosabb szövegezését kérte.

Ezután *Bartha* Ödön Csávolszky állásfoglalását bírálta.

Csávolszky kijelenti, hogy az ő álláspontja megfelel a párt elveinek s az egyedül logikus eljárás, s ha mégis helyteleniténél viselkedését, úgy levonja a következményeket.

Kossuth Ferencz *Bartha* álláspontját helyeselte s erre *Csávolszky* legott távozott.

A párt ezután álláspontjának ismeretével *Kossuth* Ferenczet bizta meg.

A pécsi hadapródiskola botránya ügyében elhatározta a párt, hogy *Rátkay* László, *Pap* Zoltán és *Gál* Sándor interpellálják meg a honvédelmi minisztert.

A Balkánról.

Berlin, április 15. (Saj. tud. táv.)

A konzulok egyértelmű jelentései szerint a macedón forradalom egyre nő, s a porta megnyugtató hirie alaptalanok. Az orosz, német és osztrák-magyar kormányok jegyzéket váltanak a portával, melyben a reformok életbeléptetését sürgetik.

Két és fél év a szombathelyi halálos párbajért.

Győr, április 15. (Saj. tud. táv.)

A szombathelyi halálos párbaj ügyében ma hozott ítéletet a győri kir. tábla és *Ernuszt* ellenfelét, *Stieder* Györgyöt, az első bíróság indokolását helyben hagyva, 2 és fél évi államfogházra ítélte.

A berlini osztrák-magyar nagykövet utazása.

Bécs, ápr. 15. Szögyény-Marich László berlini nagykövetünk tegnap este visszautazott állomására. (M. T. I.)

Szobrot Deák Ferencznek.

Hódmező-Vásárhely, ápr. 15. (Saj. tud. táv.) A város mai közgyűlésén elhatározta, hogy október 17-ére, *Deák* Ferencz születésének századik évfordulójára szobrot emel a haza bölcsének.

A délafrikai gyémántbányák eladása.

Johannesburg, április 15. Heidelbergben ma reggel inezidens nélkül megkezdtek a bányaterület kiadását. A pályázók főleg a wilgepoorti területért versenyeztek. A kereslet oly nagy volt, hogy az egész terület fél óra alatt eladódott. Nagyon erős volt a verseny a klerksdorphi területért is. (M. T. I.)

Hóesés és árvíz.

Borsa, április 15. Husz centiméter magas hó borítja az egész járás területét. Nagy árviztől lehet tartani.

Zilah, április 15. (Saj. tud. táv.)

Itt tegnap egész délután esett a hó. Az egész tájat, különösen a hegyeket vastag hóréteg borítja. Ma hajnalban kiderült, a hőmérő 4 Celzius fokra szállott. A kár még kiszámíthatatlan és attól tartanak,

hogy még nagyobb lesz, ha teljes kiderüléssel lehül a hőmérséklet.

A spanyol republikánusok

Barcelona, április 15. Mintegy 30.000 republikánus ma ovációban részesítette Salmeront, aki lakása erkélyéről beszédet mondott és felszólította a tömeget, hogy küzdjön a köztársaságért. (M. T. I.)

Combes fia panamával vádolva.

Páris, ápr. 15. Vervoord ujságíró a Figaro-hoz intézett levélben határozottan kijelenti, hogy a Petit Dauphinois állításai teljesen koholtak. Ő Combes Edgár belügyminiszteriumi főtitkárral nem volt más viszonyban, mint a minő egy kormánypárti lap igazgatója és egy magas államhivatalnok között lenni szokott. (M. T. I.)

Scserbina temetése.

Csernigov, ápril 15. Scserbina tetemének fogadására itt nagy előkészületeket tesznek. Scserbinát itt fogják temetni. (M. T. I.)

A román államkincstár egyenlege.

Bukarest, ápr. 15. Az államkincstár kimutatása szerint tavaly márczius 31-én az egyenleg 17,978.132 frank volt. 1902. április 1-től 1903. márczius 31-ig befolyt 231,870,204 frank s így a bevétel ez egyenleggel együtt 249,858,336 frank volt. A kiadások 190,121,650 frankot tettek, úgy hogy 1903. márczius 31-én az egyenleg 49,736,711 frank volt. (M. T. I.)

A szuezi csatorna elzárása.

Port-Szaid, ápr. 15. A szuezi csatornán egy orosz czirkálóhajó elsüllyesztett egy bárkát, a mely most elzárja a csatornát. (M. T. I.)

A pestis.

Alexandria, ápr. 15. Egyiptom területén több helyről pestis eseteket jelentenek. A kormány megtett mindent a veszély elhárítására.

A francia kulturharcz.

Páris, április 15. Szajna-megye postagazgatója utasította a postahivatalnokokat, hogy a kolostorok olyan körleveleit, a melyek jótékony célú gyűjtésekre vonatkoznak, újabb intézkedésig ne továbbítsák és minden ilyen körlevélnek egy-egy példányát mutassák be. (M. T. I.)

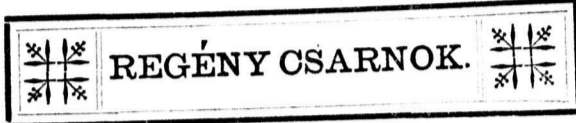
Pékek sztrájkja.

Barcelona, április 15. A pékek sztrájkja terjed. A sztrájkoló és a dolgozni akaró munkások már több helyen összetűztek egymással és többen megsebesültek. (M. T. I.)

Loubet elnök utazása.

Algir, április 15. Az algiri szenátorok és képviselők, az itteni kereskedelmi kamara tagjai és a megyei és községi tanácsosok ma értekezletet tartottak, amelyen arról tanácskoztak, hogy Revoil lemondása következtében hogyan fogadják majd Loubet elnököt. A gyűlés a következő határozatban állapodott meg: Azzal a fenntartással, hogy közzé fogják tenni a tartomány bizalmát el-

vező kormányzó elbocsátásainak okait. Algir, hálát érezvén azért a tisztességért és jóindulatért, amelyet Loubet elnök a tartomány iránt tanusít, az elnök személyében üdvözölni fogja a francia köztársaságot. (M. T. I.)

Tűzzel-vassal.

Írta: Sienkiewicz Henrik. 238

— Az Isten szent szerelmére, uram, te bizonyára tréfát üzöl velem! Hogy történhetett volna ez Kijewben, mikor őt a wadynkai szakadékokban, Raskov közelében rejtették el? Az a boszorkány azt a parancsot kapta, hogy Bohun visszaérkezéig egy lépésnyire se engedje a rejtékhelyéről. Az élő Istenre mondom, ez őrtületes dolog.

— Micsoda boszorkány? Kiről beszélsz?
— Horpynáról, jól ismerem a mákvirágot.

Sagloba hirtelen felugrott és kezeivel hadonázott, mint a vízben fulladozó.

— A mindenható Istenre, hallgass Mihály, — szólt. — A Jézus őt sebére, hagyd, hogy én kérdezzem!

A jelenlevők megrémültek, Sagloba oly sápadt volt. Verejtékcseppek üttek ki a homlokára, mint egy tigris ugrott Rzendzian elé, megragadta a legény vállát és szinte ordítva kérdezte:

— Ki mondotta neked, hogy Raskow mellett rejtették el?

— Senki más, mint maga Bohun.

— Te kölyök, megőrültél? Bömbölte Sagloba a legényt rázva. Melyik Bohun?

— Az Isten szerelmére! Mit ránczígálsz engem, uram? kiáltotta Rzendzian. Hagyj nekem békét, engedj magamhoz térnem, különben tökéletesen megbolondulok. Miféle Bohun? Hát te nem ismered Bohunt?

— Beszélj vagy leszurlak! — ordított ismét Sagloba. Hol láttad Bohunt?

— Wlodawában. De hát mit akartok tőlem? kiáltotta a megrémült legény. Hát rablógylkos vagyok én?

Sagloba majd az esztét vesztette, elakadt a lélegzete és hőrögvéült, vagyis inkább zuhant a padra; Mihály a segítségére sietett.

— Mikor láttad Bohunt? — kérdezte a legénytől.

— Körülbelül három hét előtt.

— Hát él?

— Hát hogyne éne! Hiszen ő maga mesélte el nekem, hogy te hogy összevagdaltad, de kilábolt a sebeiből.

— És ő mondotta neked, hogy a hercegnő Raskow mellett van?

— Ki más mondotta volna?

— Hallod-e, Rzendzian, itt a gazdának és a hercegnőnek az élete forog koczán. Bohun maga mondotta neked, hogy a hercegnő nem volt Kijewben?

— De uram, hogy is mehetett volna Kijewbe, amikor Bohun Roskow mellett tartotta fogva és Horpynának halálos fenyegetések mellett megtiltotta, hogy a hercegnőt elbocsássa bárhová is. Most pedig a gyűrűjét és menlevelet adott nekem, hogy lovagoljak a hercegnőhöz, mert a sebei fölszakadtak és feküdnie kell, az Isten tudja hogy meddig.

Sagloba belekiáltott a Rzendzian beszédébe, fölugrott, két kezével tépte néhány szál haját és ordítani kezdett:

— Az én kis lánykám él, az Isten őt sebére, él! Hát nem ütök meg Kijewben! Ő él! Ő él! az én imádottnak!

Az öreg a lábaival toporzékolt, nevetett, kurjongatott, végül megfogta Rzendzian fejét, mellére vonta és összevissza csókolta úgy, hogy a legény már azt se tudta, fiú-e vagy lány.

— Ereszsz már, uram! — hiszen megfogtasz! Persze hogy él! És ha az Isten is úgy akarja, össze fogjuk hozni őket! De uram! Óh jaj! uram!

— Ereszd már el, hadd mesélje el, amit tud, mert így sohasem értjük meg! — szólt Wolodyjovski.

— Beszélj, beszélj! — kiabálta Sagloba.

— Kezd előlről, fiam! — szólt Longinus.

— Engedjétek meg legalább, hogy lélegzethez jussak, — szólt Rzendzian, — és hogy becsukjam az ablakot, mert a fülemilék énekétől az ember a maga hangját sem hallja.

— Bort! — parancsolta Wolodyjovski az inasnak.

Rzendzian először nagy ceremóniával becsukta az ablakot, azután az urakhoz fordult:

— Az urak meg fogják engedni, hogy leüljek, mert nagyon fáradt vagyok.

— Ül csak le! — szólt Wolodyjovski. A szolgáló bort hozott és a kancsóból a poharakba töltött. — Igyál velünk, kiérdemelted ezzel a jó hírrel!

— Ez a bor pompás! — szólt a legény, a viláosság felé tartva a poharat.

— Hogy vagdaljanak darabokra! Fogsz-e mindjárt beszélni! förmedt rá Sagloba.

— Ah, Sagloba lovag mindjárt haragra lobban! Hiszen beszélek, ha az urak parancsolják, mert hiszen az én kötelességem az engedelmesség, ezért szolgálok!

(Folyt. köv.)

SZERKESZTOI POSTA.

Sz. I. urhölgy Helyben. A kívánt négy jegy a kiadóhivatalnál mindjárt az előjegyzés után fentartatott; azóta azonban több mint egy hét eltelt a kiadóhivatal azt hitte, a jegyek nem szükségesek, s azokat tekintettel a nagy keresletre eladta. Sajnálatos tévedés, a melyet azonban most már csak egy módon lehet feliben-harmadában kijavítani: méltóztassék mielőbb új jegyeket váltani. — A kézirat még eddig nem került elő.

KÖZGAZDASÁG.

Az osztálysorsjáték tegnapi húzásánál a következő nagyobb nyeremények sorsoltak ki:

20000 koronát nyert: 83705.

15.000 koronát nyert: 21481.

5000 koronát nyertek: 64707 104464 107820.

2000 koronát nyertek: 3205 4122 5668 7269 12424 14572 15148 16002 18407 22168

27687 34464 38336 40881 48996 52023 52320

53174 53435 55558 79621 84927 85707 86859

88416 91902 91981 93233 101912 107225.

1000 koronát nyertek: 2713 2277 2655

3990 8078 8663 10126 12756 15107 15458

18501 23430 27704 34109 34455 35518 37562

38264 39854 41107 41798 43504 44391 46458

50101 51126 51423 52141 58831 61543 62741

65354 71044 72928 73839 75293 77330 78456

83671 84408 85235 85787 85767 86131 88759

93963 97113 99592 100355 101425 106130

106276.

500 koronát nyertek: 1037 5012 6937

10014 10141 13854 14360 14698 17079 17173

19849 19891 20333 25884 27651 29614 31545

33383 33870 34498 35131 36265 36752 37909

40586 41139 45322 46813 50396 51911 54070

54494 55083 55908 62614 62870 63408 63684

73030 76617 78390 80644 83364 85303 85493

92764 93396 93480 95001 97941 97594 99702

101342 196728 109759.

Továbbá még 1858 nyeremény 200 koronájával huzatott ki.

Legközelebbi húzás holnap.

Értéktőzsde.

Budapest, április 15.	
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.-
Rimamurányi	488.-
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	---
Wagon-kölcsön	---

Határidők.

Budapest, április 15.	
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.81
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. április 15-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.45
Magyar koronajárdék	92.75
Magyar vasuti kölcson aranyban 4 1/2%	---
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	---
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	---
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	99.50
Italmérési jog megváltási kötvény	---
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	99.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcson	200.-
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcson	157.-
Osztrák járdék papirban	100.85
Osztrák járdék papirban	100.85
Osztrák járdék aranyban	121.50
Osztrák korona járdék	101.-
Osztrák államsorsjegyek	154.-
Osztrák magyar bank részvény	16.-
Magyar hitelbankrészvény	727.75
Osztrák hitelintézet részvény	689.-
Párisi vista	95.82
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	116.95
Londoni vista	239.86
20 márkás arany	23.40

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Horváth János

szüicsmester

Nagyvárad, Nagy-Magyar-utca 332. sz.
(Saját ház, Nyárfasikátorral szemben)

Ü LETHELYISÉG: Olaszi, Fő-utca.
(Orsolya-szüzek zárdájával szemben).

Téli ruhák, uti bundák, lábzsákok, szőnyegek stb.

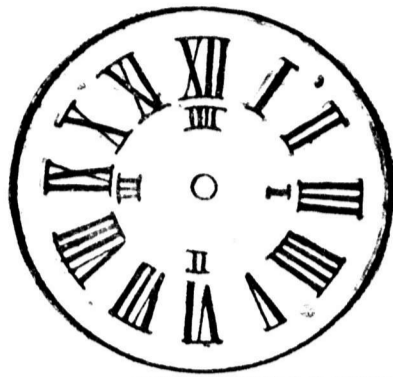
nyári gondozásra

átvétetnek és mint eddig, ugy ezután is pontosan **jutányos feltételek mellett** kezeltetnek.

Vidéki megrendelések

gyorsan és pontosan, a leglelkismeretesebben eszközöltetnek. 243

Biztosítva **12.000** korona erejéig.

Számos kitüntetés!

Számos kitüntetés!

DADAY JÓZSEF utóda

Mezey Dezső

műlakatos és toronyórás

Nagyvárad, Szent János-utca 320. sz.

Van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmét felhívni a mai kor igényeinek teljesen megfelelő és a legmodernebbül berendezett

műlakatos és toronyóra műhelyhelyiségemre,

hol több kiállításon kitüntetett szerkezetű **TORONYÓRAIM** vörös fémből készült főkerekekkel s a felhuzást könnyítő, a legezlszerűbb módon alkalmazható **külön mozgó orsókkal** s a súlyemelő czinkezett vassodronyköteleteket tartó vashengerekkel és ingaszabályozó csavarokkal vannak ellátva.

KÉSZ TORONYÓRAIMNAK jótállás felelősség melletti felállítását is elvállalom melyek pontos járásáért szavatolok.

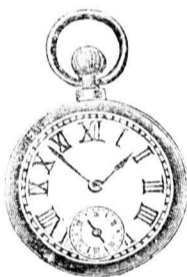
A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

MEZEY DEZSŐ,
műlakatos és toronyórás.

216

Első és legnagyobb órajavitó műhely.

ÓRA-, ÉKSZER- és LÁTSZER-ÜZLET!

Nálam már

nem kell reklám,

hisz minden ember jól tudja, hogy a

színház oldala mellett

Kepes Márton

első és legnagyobb órajavitó műhelye a legelőnyösebb.

Nálam nem lesz felszámítva sem 5 kr., sem 6 kr., sem 50, sem 40, sem 60 kr., hanem minden órát **kívétel nélkül**

szigoru 1 évi jótállás mellett **csak 90 krajczárért javítok meg.**

A legfinomabb óraüveg 10 kr.

Kérem a helyes czimre ügyelni.

Kérem az én műhelyemet nem összehasonlítani más reklám-üzletekkel. 244

Figyelem!

Az „Amerikai áruház” olcsó árakban utólérhetetlen!

Értesíteni kívánom a t. vevőközönséget, hogy az üzlet a régi helyiségbe **Fő-utca (Bazár-épület)** lett visszahelyezve, a hol most a rövidáruval kapcsolatban

gyönyörű rőfös raktár lett berendezve

teljesen új, remek áruval, melynek megtekintése figyelmét érdemel.

Telefon-szám: 372.

Tisztelettel

AMERIKAI ÁRUHÁZ.

221.

A meddig a készlet tart?

Alkalmi vétel.

Meg nem felelő árúért a pénzt azonnal portómentesen visszaküldjük, tehát nincs kockázat

Megrendelésnél kérjük az összeg 1/3-ának előleges beküldését, a többi utánvétellel.

Az egész összeg előleges beküldése esetén bérmentve. Ha a rendelési összeg 20 koronát meghalad, uraknak egy gyönyörű nyári selyem mellényzövetet, hölgyeknek 2 és fél méter legfinomabb taffota selymet **ingyen** mellékelünk.
— Reklamációkat 10 napig fogadunk el.

	Korona
1 méter brünni férfi ruhaszövet, tavaszi vagy nyári ruhához, tiszta gyapju, minden divatos színben	3.—
1 méter való francia kammgarn	4.10
1 méter elsőrendű valódi angol gyapju-szövet	5.80
1 darab finom selyemszövet nyári mellényhez	3.—
1 darab duplafedelű valódi ezüst remontoir horgonyóra, gyönyörű kivitelben és 5 évi írott jótállással	11.—
1 darab duplafedelű valódi tula ezüst horgony remontoir óra, 14 kövel	16.—
1 darab atlas cachemir paplan, minden színben, finom, fehér vattával töltve, 120 cm. széles, 185 cm. hosszú	3.50
1 darab selyem atlasz paplan, 120 cm. széles, 185 cm. hosszú	7.—
1 tuczat zsebkendő, finom batiszt, színes széllel és mintázattal, ajour szegélylyel	2.40
1 tuczat legfinomabb vászon zsebkendő, 3 sor ajour szegélylyel	3.60
1 vég, 32 méter legfinomabb R. Schroll-chiffon, fehérneműnek alkalmas	24.—
1 vég, 14 mtr legfinomabb írlandi vászon	18.—

SANOW LEO exporteur,

BUDAPEST, IV., Zöldfa-utca 12.

Hirdetések felvételnek
a legjutányosabb árban e lap
kiadóhivatalában.

Schicht-szappan

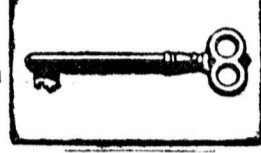
„szarvas“

vagy

„kulcs“

jegygyel

legjobb, legkládósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy **!!**
minden darab szappan a „Schicht“ névvel és
a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Telefonszám 477.

Telefonszám 477.

VILLAMOS berendezések.

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy *Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 3-4. sz. a.* (Mezey-féle ház) *első emeletén*

ÉPÍTÉSI irodát

nyitottunk. Ezen irodánk a városi hálózathoz kapcsolandó

elektromos világítási- és erő-átviteli berendezések

tervezésével és szerelésével foglalkozik, — bárkinek **díjtalanul költségvetést** készít és erre vonatkozólag készségesen mindennemű **felvilágosítást** ad. — Ugyancsak fenti helyiségben

villamos világító testek- és szellőztető készülékekből és különféle ipari **motorokból** **dús minta-raktárt** tartunk, célokra szolgáló

A költségvetések készítéséhez szükséges egy helyszíni felvétel, melyet szintén **díjtalanul** készítünk és ezen célra közlegeinket telefon-értesítés vagy írásbeli felszólítás alapján rendelkezésre bocsátjuk.

Szakavatott, csinos és pontos kivitelű munkákról biztosítjuk a t. közönséget.

Ganz és Tsa építésvezetősége.

224

Andriska Jenő

RÖVID ÁRU, NŐI- és FÉRFI

SZABÓKELLÉKEK

és DIVATÁRUK RAKTÁRA

NAGYVÁRAD, Szent László-tér 1. szám.

Ajánlja tavaszi újdonságait, u. m.

Hölgyeknek: szalagok, csipkék, ruhadiszek, nap-ernyők, művirágok, harisnyák, zsebkendők, övek, bőrtáskák stb.

Csipke- és tüll-gallérok és boák!!

Uraknak: Nappali- és háló-ingek, gallérok, kézelők, nyakkendők, nyakkendőtükk és inggombok, esőernyők, harisnyák és lábtyűk, nadrágtartók, sweatterek, tornaingek, zsebkendők stb.

140

Keztyü és derékfűző (mieder)

gyári raktár!

Szatóknak és varrónőknek árendemény.

Pontos kiszolgálás!

Szabókellékekben nagy választék!
Vidéki megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek.

Rövidáruban újdonságok és czélszerű különlegességek.